

Komunikat Zarządu Głównego PZŁ
z dnia 5 kwietnia 2001
w sprawie zasad i warunków przystrzeliwania broni do celów łowieckich

W związku z §36, pkt 2 **rozporządzenia MOŚZNiL** w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania, zaleca się dokonywania przystrzeliwania broni zgodnie z podanymi niżej warunkami:

1. Przystrzeliwanie broni może odbywać się tylko na strzelnicach (§4, pkt 9 cyt. rozporządzenia).
2. Za przystrzelanie broni odpowiedzialny jest właściciel, który powinien dokonać tego osobiście.
3. Jeżeli z ważnych powodów właściciel broni nie może dokonać tego osobiście, powinien to zrobić, za zgodą właściciela broni, instruktor strzelectwa myśliwskiego lub inny strzelec posiadający pozwolenie na ten sam rodzaj broni, albo zakład rusznikarski.
4. Przystrzeliwanie broni powinno odbywać się w obecności instruktora strzelectwa myśliwskiego. Przepis ten nie obowiązuje jeśli przystrzelania dokona zakład rusznikarski.
5. Obecny przy przystrzeliwaniu broni instruktor strzelectwa myśliwskiego, lub zakład rusznikarski powinni wystawić zaświadczenie o przystrzelaniu broni. Zaświadczenie jest ważne przez rok od daty przystrzelania.
6. Instruktor prowadzi ewidencję wydanych zaświadczeń w której zamieszcza takie same dane jak w zaświadczeniu.
7. Warunki przystrzeliwania:
 - przystrzeliwanie dokonujemy w temperaturze pozwalającej na swobodne oddawanie strzałów przy pogodzie bez silnego i porywistego wiatru oraz bez opadów atmosferycznych;
 - postawa strzelecka siedząc przy stoliku zapewniającym podparcie łokci oraz podparcie broni najlepiej przez woreczki z piaskiem;
 - tarcza strzelecka w postaci czarnego kręgu o średnicy 15 cm, lub inna, gwarantująca wyraźne i jednoznaczne określenie punktu celowania na granicy czarnego znaku strzelniczego i białego tła;
 - odległość strzelania: 100 m dla broni o lufach gwintowanych i 35 m dla broni o lufach gładkich;
 - ilość strzałów: trzy z każdej lufy;
 - do przystrzeliwania należy używać amunicji pochodzącej z jednej paczki. Amunicja powinna być takiego samego typu, takiej samej firmy i o takiej samej masie pocisku, jaka będzie używana na polowaniu;
 - broń powinna być sprawna technicznie, bez pęknięć części drewnianych oraz bez luzów w mocowaniu części broni i montażu przyrządów celowniczych. Lufa przed strzelaniem powinna być wyczyszczona do sucha;
 - prowadzący strzelanie instruktor, odpowiadający za bezpieczeństwo użytkowników strzelnicy powinien przed strzelaniem przejrzeć broń. Broń, która nie spełnia wyżej podanych warunków nie powinna być dopuszczona do strzelania
8. Broń uważa się za przystrzelaną, jeżeli wszystkie przestrzeliny kulą mieszczą się w

okręgu o średnicy co najwyżej 12 cm zarówno dla luf gwintowanych jak i gładkich, a średni punkt trafienia z każdej lufy gwintowanej znajduje się nie dalej niż 4 cm, natomiast średni punkt trafienia z każdej lufy gładkiej znajduje się nie dalej niż 6 cm przy strzelaniu kulą lub śrutem, od oczekiwanego punktu trafienia.

9. Lufa gładka nie podlega przystrzeliwaniu kulami jeżeli strzela się z niej wyłącznie śrutem. Broń z lufami gładkimi, które dobrze strzelają śrutem, a nie spełniają warunków przystrzeliwania kulą, nie powinny być dopuszczone do strzelania kulą z tych luf.
10. Broń, która nie spełnia warunków podanych w punkcie 8 nie powinna być dopuszczona do strzelania i kwalifikuje się do naprawy.
11. Punkty 8, 9 i 10 dotyczą odpowiednio broni kombinowanej.

dr Lech Bloch
Prezes Zarządu PZŁ

Komunikat nr 6/2001 omawia zasady i warunki przystrzeliwania broni w świetle § 36 Rozporządzenia Ministra Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 4 kwietnia 1997 r.

W sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania oraz obowiązku znakowania, który w dwóch pierwszych punktach, mówi, że myśliwy jest zobowiązany do przestrzegania następujących zasad:

1. używania tylko broni myśliwskiej sprawnej technicznie;
2. przystrzeliwania broni co najmniej raz w roku.

Krótkie dyspozycje zarówno rozporządzenia jak i komunikatu mogą budzić wątpliwości różnej natury i dlatego przedstawiamy niniejsze uzasadnienie.

1. Z tekstu zapisu § 36 cyt. rozporządzenia wynika, że za realizację omówionych tam spraw odpowiedzialny jest myśliwy. Wynika z tych zapisów także to, że przystrzeliwać należy każdą broń zarówno gwintowaną jak i gładkolufową, a także wyposażoną zarówno w celownik mechaniczny jak i optyczny. Należy wziąć przy tym pod uwagę również zapis § 4 cyt. rozporządzenia, w którym w pkt 9 jest zapisane: przystrzeliwanie broni ? rozumie się przez to wyregulowanie przyrządów celowniczych, a następnie sprawdzenie na strzelnicy celności oddawanych strzałów. Wydawać by się mogło, że w związku z tym, należy przystrzeliwać wyłącznie broń, która ma regulowane przyrządy celownicze, choć rozporządzenia tak tego nie precyzuje. Trzeba bowiem wiedzieć, że wszystkie przyrządy celownicze w broni są regulowane, tylko jedne z nich mogą być regulowane przez użytkownika, a inne zostały wyregulowane, lub jak ktoś woli, ustawione przez producenta i regulacja przez użytkownika nie jest możliwa w prosty sposób, a wymaga ingerencji rusznikarza. Na przykład szyna celownicza w broni

gładkolufowej może zostać pocięta i broń będzie źle strzelała, ale rusznikarz sobie z tym poradzi, podobnie jak ze zgiętą stałą muszką czy szczerbinką. Czasem te mankamenty przyrządów celowniczych nie rzucają się w oczy, ale broń strzela niecelnie. Podobnie może się zdarzyć, że rozkalibrujemy lufę i broń zacznie, jak to się mówi ?rzucać?. Trudno przecież mówić, że broń, która ma nadmierny rozrzut, strzela celnie. Zatem broń, która nie ma regulowanych przyrządów celowniczych lub inaczej mówiąc zostały one wyregulowane na stałe przez producenta, powinna być poddana przynajmniej sprawdzeniu na strzelnicy celności oddawanych strzałów i jeśli są kłopoty z celnością lub nadmiernym rozrzutem trzeba temu zaradzić? najlepiej udając się do rusznikarza. W komunikacie ZG PZŁ nr 6/2001 podane zostały także pewne normy dotyczące celności czy też miary rozrzutu wzięte z Polskiej Normy broni myśliwskiej. Mimo, że stosowanie polskich norm nie jest obowiązkowe, to jednak norma jest co najmniej wskazówką jakie kryteria należy stosować. Podanie ich było niezbędne po to aby myśliwy wiedział jak ocenić swoją broń.

2. Zgodnie z art. 34 pkt 5 ustawy prawo łowieckie do zadań Polskiego Związku Łowieckiego należy, między innymi, czuwanie nad przestrzeganiem przez jego członków prawa, zasad etyki oraz obyczajów i tradycji łowieckich. A zatem, czuwanie także nad wykonaniem dyspozycji zawartej w § 36 cyt. Rozporządzenia. Jest więc tak, że myśliwy jest odpowiedzialny za przystrzelanie broni, ale PZŁ ma czuwać nad tym, żeby on to zrobił. Czuwać nad czymś nie oznacza wyłącznie kontroli, ale także umożliwianie realizacji tych zadań nad którymi mamy obowiązek czuwać. Właśnie dlatego Komunikat ZG PZŁ nr 6/2001 zalecił odpowiedni sposób przystrzelania broni. Trzeba dodać, że PZŁ prowadzi od wielu lat szkolenie instruktorów strzelectwa, których głównym zadaniem jest organizowanie treningów strzeleckich, prowadzenie strzałów na strzelnicach, organizację przystrzelania broni oraz pomoc przy przystrzelaniu i wydawanie zaświadczeń o przystrzelaniu właśnie dlatego, aby można przedstawić wiarygodny dokument jeśli zażąda tego zarządca lub dzierżawca obwodu wystawiający odstrzał. Wszystko zostało zorganizowane po to, aby umożliwić myśliwym realizację obowiązku przystrzelania w sposób najłatwiejszy, ale zapewniający najlepsze rezultaty. Wprowadzanie obowiązku przystrzelania na konkretnej strzelnicy, w konkretnym terminie i w obecności zarządu koła czy też komisji strzeleckiej, lub stawianie innych warunków powoduje niepotrzebne uciążliwości i nie powinno być stosowane. Można przecież zawsze zweryfikować dzień obecności przystrzelującego broń i instruktora na strzelnicy ponieważ zgodnie z Rozporządzeniem MSWiA z dnia 15 marca 2000 r (Dz. U. Nr 18 poz. 234 z późniejszymi zmianami) w sprawie wzorcowego regulaminu strzelnicy obowiązkowo prowadzona jest ewidencja osób przebywających na strzelnicy. Natomiast zalecenie, aby myśliwy osobiście dokonał przystrzelania wynika z tego, że ze względu na odmienną budowę anatomiczną i trzymanie broni, każdy może z tej samej broni uzyskać inny średni punkt trafienia.
3. Przypomnieć trzeba, że art. 42 ustawy prawo łowieckie w ust 2 i 4 precyzuje jakie dokumenty są niezbędne do wykonywania polowania w ogóle i polowania indywidualnego. Są to: dowód członkostwa PZŁ, który potwierdza uzyskanie odpowiednich uprawnień do wykonywania polowania, pozwolenie na posiadanie broni myśliwskiej lub inny dokument uprawniający do jej posiadania oraz w przypadku polowania indywidualnego poza tym pisemne upoważnienie wydane przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego. Zgodnie ze statutami kół łowieckich do wyłącznej kompetencji ich walnych zgromadzeń należy ustalanie zasad wydawania zezwoleń na polowania indywidualne. Walne zgromadzenia w przeważającej większości podejmują uchwały, które jako jeden z warunków przydzielenia odstrzału stawiają przystrzelanie broni. Uchwały takie muszą być przestrzegane przez zarządy

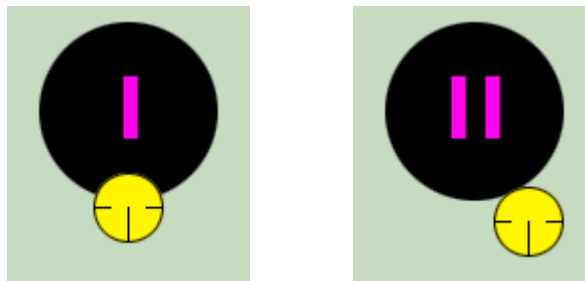
kół łowieckich. Zatem zarządca lub dzierżawca obwodu łowieckiego może takie upoważnienie wydać albo nie i nie jest to żadnym ograniczaniem uprawnień do wykonywania polowania. Upoważnienie bowiem jest prosto innym dokumentem wymaganym przez ustawodawcę. Poza tym jest normalne, że wydający odstrzał dba o elementarne zasady bezpieczeństwa i etyki. O tym, że strzelanie z broni, o której nie wiadomo jak strzela, nie jest ani etyczne ani bezpieczne, nie trzeba chyba nikogo przekonywać. I tu właśnie do oceny jakości broni przydaje się Polska Norma broni myśliwskiej.

4. Cytowane na początku rozporządzenie MOŚZNiL nie mówi o okresowych przeglądach broni, a jedynie o posługiwaniu się bronią technicznie sprawną. Za to także odpowiedzialny jest właściciel broni. Jednocześnie przystrzelanie jest okazją do przejrzenia broni, czyli jej zewnętrznego obejrzenia i prostego sprawdzenia czy działa przyspiesznik, czy działa bezpiecznik i inne mechanizmy broni, czy łożo nie jest popękane, czy w broni i układzie celowniczym nie ma luzów. Jeśli to proste sprawdzenie wykaże jakiegokolwiek niesprawności lub zły stan techniczny, to z takiej broni nie należy strzelać. Jednocześnie przystrzelanie daje odpowiedź o stanie technicznym broni jako całości. Wszelkie wątpliwości powinny spowodować wizytę myśliwego u rusznikarza, podobnie zresztą w każdym innym przypadku, kiedy myśliwy stwierdzi jakąś niesprawność.
 5. Przystrzelanie broni aby strzelała ona celnie oraz dbałość o jej stan techniczny zapewniający bezpieczeństwo użytkowania jest tak naprawdę sprawą naszej moralności i dobrze, że prawo za tym nadaża. Ranienie zwierzyny przez posługującego się źle strzelającą bronią tylko dlatego, że nie będzie respektował tego nakazu moralnego i prawnego jest nie do przyjęcia w naszym Zrzeszeniu, tak samo jak i spowodowanie wypadku wskutek używania broni w złym stanie technicznym. Komunikat ten, zalecając sposób przystrzelania broni oraz podając pewne normy nie jest oczywiście obowiązkowy, ale ułatwia myśliwym wywiązanie się z ich ustawowego i moralnego obowiązku. Natomiast Uchwały Walnych Zgromadzeń Kół w tej sprawie są oczywiście obowiązujące. Powinno być rzeczą oczywistą dla każdego myśliwego, że wymóg przystrzelania broni przynajmniej raz w roku jest wymogiem minimalnym. Każdy upadek broni, każde zauważenie luzów tam gdzie nie powinny one występować, każda zmiana amunicji, jednym słowem, każda zmiana warunków strzelania, powinna spowodować wizytę na strzelnicy i przystrzelanie broni. Podobnie jak każda wątpliwość co do stanu technicznego broni powinna skłonić myśliwego do odwiedzenia rusznikarza.
-

1. Broń przystrzelujemy wyłącznie na strzelnicy. Było by bardzo dobrze, gdyby strzelnica posiadała statyw do przystrzelania broni lub co najmniej uchwyt do jej mocowania dający możliwość regulacji przyrządów celowniczych.
2. Tarcza strzelecka umieszczona w odległości 100 m od wylotu lufy strzelającego dla broni o lufach gwintowanych i 35 m dla broni o lufach gładkich.
3. Znaki celownicze powinny być koloru czarnego aby je dobrze odróżniać od białego tła

pozostałego pola.

4. Punkt celowniczy (PC) powinien być bardzo wyraźnie oznaczony; dlatego trzeba dobierać PC na krawędzi czarnego i białego. W przypadku czarnych kół - jest to najniższy punkt krawędzi koła. Środkowy punkt siatki celowniczej lub muszka i szczerbinka nie mogą wchodzić na czarne pole.
5. Zaczniemy przystrzeliwanie od prostego zabiegu. Nie ładujemy broni. Przygotujmy ją tak aby można spojrzeć na cel przez przewód lufy. Aby to zrobić dobrze jest zamocować broń w statywie lub po prostu oprzeć na stole na podłożonym kocu lub worku z piaskiem tak aby przez przewód lufy widać było tarczę. Trzymając oko w odległości paru centymetrów od komory nabojojowej ustawmy lufę w takim kierunku aby czarna tarcza (umieszczona w odległości 100 m) widoczna była centralnie w przewodzie lufy. Nie ruszając broni sprawdzimy gdzie "patrzy" przyrząd celowniczy. Powinny być wycelowane w dolną krawędź czarnej tarczy. Jeżeli różnica od opisanego położenia są znaczne to już należałoby przeprowadzić regulację, by doprowadzić do opisanej sytuacji, gdyż może się zdarzyć, że nie trafimy w ogóle w tarczę.
6. W celu sprawdzenia naszych umiejętności celowania i naciskania na język spustowy wykonujemy przed strzelaniem następujące doświadczenie. Nie ładujemy broni, wycelowujemy tak jak byśmy mieli strzelać i oddajmy strzał "na sucho" Sprawdzimy po tym strzale w jakim położeniu znalazły się przyrządy celownicze naszej broni w stosunku do tarczy - taki właśnie będzie nasz punkt celowania. Powtórzmy te doświadczenie kilka razy, zaobserwujemy jakie robimy błędy i starajmy się doprowadzić do tego aby nie zmieniał się nasz punkt celowania po tak "oddaniu strzału" - wtedy możemy już przystrzeliwać broń naprawdę.

Sprawdzenie przeskoku przyrządów celowniczych po zadziałaniu spustu

I - położenie przyrządów celowniczych po wycelowaniu

II - położenie przyrządów celowniczych po oddaniu strzału "na sucho"

7. Broń należy przystrzeliwać tak aby średni punkt trafień znajdował się 4 cm powyżej punktu celowania. Zapewni to dla większości kalibrów (7x64, 270 W, 308W, 30-06, 6,5X57, 6,5x55) obniżenie toru pocisku na 200 m najwyżej 5 cm. Dla kalibrów 7x57, 7x57R, 7x65R, 8x57IS, 8x57IRS to obniżenie toru na 200 m na ogół nie przekracza 10 cm. Proszę jednak sprawdzić w tabeli balistycznej jak wygląda przewyższenie i obniżenie toru pocisku którym strzelacie. Z broni o lufach gwintowanych z celownikiem otwartym strzela się również na 100 m a z broni gładko lufowej strzelamy na 35 m. Dla obu średni punkt trafienia powinien pokrywać się z punktem celowania (oczywiście z

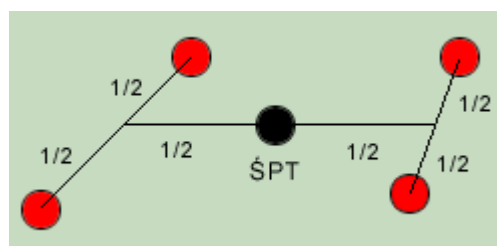
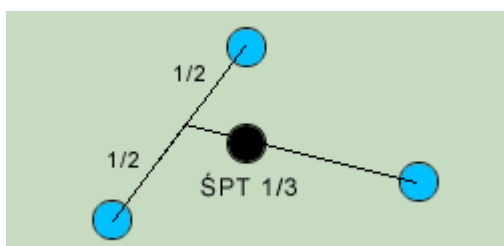
tolerancyjną odchyłką)

8. Naboje użyte do przystrzeliwania broni powinny pochodzić z jednej paczki i z tego rodzaju pocisku jakim wykonujemy polowanie. Na ogół wystarczy oddać trzy strzały. Jeśli jakiś strzał "uciekł" wyraźnie z naszej winy serię trzech strzałów należy powtórzyć.
9. Strzelający powinien mieć wygodną postawę siedzącą z łokciem opartym na stole i broń ułożona na miękkiej podpórce (mogą to być worki z piaskiem, lub złożony kilkakrotnie koc leżący na desce). Wysokość podpórki powinna być tak dobrana aby strzelający siedział swobodnie nie pochylając nie naturalnie i nie schylając specjalnie głowy mógł na tle przyrządów celowniczych widzieć cel. Załóżmy na uszy osłony tłumiące hałas.
10. Przy celowaniu nie należy starać się idealnie naprowadzać przyrządów celowniczych na punkt celowania. Wystarczy jeśli "błądzą" one w bliskim otoczeniu tego punktu. Chęć idealnego wycelowania powoduje przedłużenie procesu celowania, zmęczenie, zdenerwowanie, chęć szybkiego naciśnięcia na język spustowy gdy wydaje nam się, że jest idealnie i w efekcie drobne poruszenie broni oraz tzw. zerwany strzał.
11. Pamiętajmy, że naciągamy przyśpiesznik już po wycelowaniu. Starajmy się nie pociągać za język spustowy, a ujmując pewnie ale nie kurczowo broń zwiększamy nacisk. Porusza się sam palec a nie dłoń. Trzeba zauważyć przy jakim położeniu palec na języku spustowym nie przesuwają się w czasie zwiększenia nacisku i tak trzeba trzymać.
12. Oddychaj swobodnie i nie zatrzymuj na wdechu powietrza w płucach dla oddania strzału. Serce zaczyna nam mocno bić i wszystko drży. Przy oddychaniu na końcu wydechu jest taka 2-3 sekundowa przerwa przed powtórным zaczerpnięciem powietrza. Można ją nawet dwukrotnie wydłużyć i organizm nasz tego nie odczuje. Starajmy się w tej przerwie oddać strzał. Nigdy na wdechu.

Skupienie broni uznamy za wystarczające jeśli przestrzeliny dadzą się zakryć krążkiem o średnic 15 cm. Określamy wówczas średni punkt trafienia (ŚPT). Robimy to w prosty sposób.

Dla trzech strzałów łączymy ze sobą linią prostą dwie przestrzeliny i odcinek między nimi zawarty dzielimy na pół. Z tego punktu na połowie odcinka prowadzimy linię do trzeciej przestrzeliny i ten z kolei odcinek dzielimy na trzy części. W odległości $\frac{2}{3}$ od tej trzeciej przestrzeliny znajduje się średni punkt trafienia ŚPT.

Przy czterech przestrzelinach postępujemy następująco łączymy parami przestrzeliny (pierwszą z drugą i trzecią z czwartą) pozostałe odcinki dzielimy na pół i te punkty leżące na połowie odcinków łączymy ze sobą i znów powstały odcinek dzielimy na pół - tu właśnie znajduje się ŚPT.

Gdy już określimy ŚPT to możemy określić jego położenie , w stosunku do oczekiwanego ŚPT

(4 cm nad punktem celowania). Określamy jego odległość w pionie i poziomie. Wszystkie nowoczesne lunety posiadają elementy regulacyjne położenia siatki celowniczej lub obrazu celu w pionie i poziomie. Pokrętłem poziomej regulacji siatki celowniczej lunety obracamy w kierunku wskazanym strzałką znajdującą się na pokrętle, przemieszcza położenie trafień w prawo **R** lub lewo jeżeli zamiast litery R na pokrętle jest litera **L**. Obracanie pokrętła w kierunku wskazanym strzałką znajdującą się na pokrętle przemieszcza położenie trafienia w górę **H** lub **UP**. Literę **H** stosuje się w oznakowaniach niemieckich, a symbol **UP** w angielskim. W instrukcji lunety podaje się o ile przesuwa się położenie siatki celowniczej lub obrazu celu w odległości 100 m na 1 "klik" obrotu pokrętła elementu regulacyjnego. Pokrętło regulacji poziomej znajduje się zwykle z prawej strony lunety mocowanej na broni, a pokrętło regulacji pionowej od góry. Lunety, których siatki celownicze nie mają regulacji poziomej, są tak mocowane na broni, że możliwe jest ich boczne przestawianie poprzez śruby regulacyjne na montażu.

Niezależnie od tego czy konstrukcja lunety powoduje przesunięcie siatki celowniczej czy obrazu celu, broń należy po zamocowaniu w stojaku wycelować w dotychczasowy punkt celowania PC i tak pokręcać pokrętłami regulacyjnymi aby doprowadzić do umiejscowienia uzyskanego ŚPT (oznaczonego na tarczy) 4 cm nad punkt centralny siatki celowniczej.

Jeżeli na przykład uzyskaliśmy ŚPT przesunięty względem oczekiwanego ŚPT o 6 cm w górę i 10 cm w lewo a metryka lunety mówi, że 1 "klik" przesuwa siatkę o 0,5 cm na 100 m to powinniśmy pionowym pokrętłem obrócić o 12 klików "H" (w górę) i pokrętłem poziomym obrócić o 20 klików w kierunku przeciwnym do R (czyli w lewo).

Regulację otwartych przyrządów celowniczych lepiej powierzyć rusznikarzowi dając mu jednocześnie tarczę z przystrzeliwania broni.

Jeśli jednak broń wyposażona w lunetę nadal nie strzela dobrze to także należy powierzyć ją rusznikarzowi. Przyczyny mogą być bardzo różne - najczęściej zepsuta luneta, zły montaż (z luzami), zbyt duże luzy w baskili broni łamanej, rozkalibrowana lufa itp. Bardzo często w broni gładko lufowej zmiana rodzaju pocisku (na przykład W8 na "Dzik") powoduje wyraźne polepszenie celności.

Przystrzeliwanie należy prowadzić w obecności instruktora strzelectwa myśliwskiego, gdyż tylko on może nam wystawić zaświadczenie o przystrzelaniu broni.

(do **pobrania** w formacie Word)

Zaświadczenie o przystrzeleniu broni myśliwskiej

Kol., dokonał w dniu
(imię i nazwisko)

na strzelnicy..... przystrzelenia, następującej broni:

Lp.	Nazwa broni	Marka-kaliber	Nr fabryczny	Wynik przystrzelenia *	
				lufa gwintowana	lufa gładka

* wpisuje się spełnia lub nie spełnia warunków

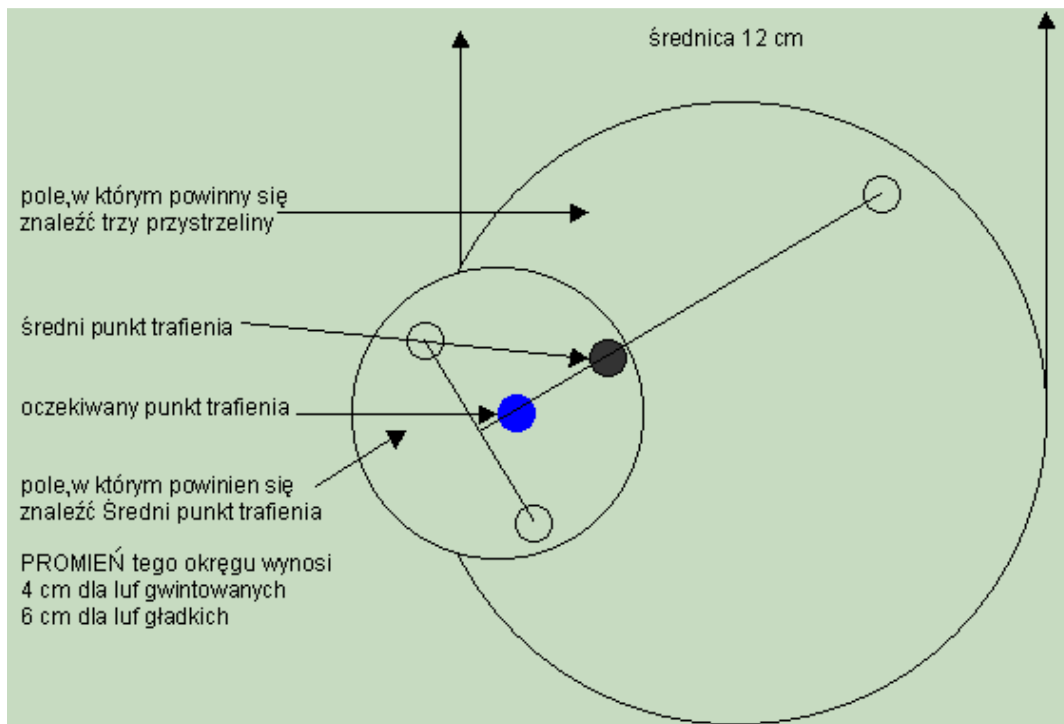
Kol., spełnił obowiązek wynikający z § 8 Rozporządzenia
(imię i nazwisko)

Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych zasad i warunków wykonywania polowania Dz.U. 61/2005

Instruktor strzelectwa myśliwskiego

.....
(imię i nazwisko, nr legitymacji, podpis)

Broń uważa się za przystrzelaną, jeżeli wszystkie przestrzeliny kulą mieszczą się w okręgu o średnicy 12 cm zarówno dla luf gwintowanych jak i gładkich, a średni punkt trafienia z każdej lufy gwintowanej znajduje się nie dalej niż 4 cm, natomiast średni punkt trafienia z lufy gładkiej znajduje się nie dalej niż 6 cm przy strzeleniu kulą lub śrutem od oczekiwanego punktu trafienia.

Jest to przykład do zasad i warunków przystreliwania broni do celów łowieckich